

Vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027 - 2028 taloussuunnitelman laadintaohjeet

Kunnanhallitus 16.06.2025 § 138

Valmistelija

hallinto- ja talousjohtaja jouni.nieminen@karkola.fi, puh. 044 770 2206

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat valtuuston päättämää kuntastrategiaa ja, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajankohtana katetaan.

Hallintosäännön 63 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelun kehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Tämän jälkeen toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa.

Kunnan taloudellinen tilanne on edelleen heikko, jonka seurauksena säästötoimenpiteiden suunnittelu aloitetaan elokuussa henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kanssa yhteistyössä. Säästötoimenpiteet sisältävät organisaatioon ja tehtäväkuviin tulevia muutoksia, jotka ovat jatkoa vuonna 2024 pidettyjen yt-neuvottelujen tavoitteiden toteutumiselle.

Talousarvion valmistelussa käytetään Kuntaliiton laskelmia verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä sekä valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman tietoja. Palkkamenojen arvioinnissa huomioidaan Kunta- ja hyvinvointialan uuden työ- ja virkaehtosopimuksen kustanusvaikutukset.

Kuntaliiton tuottaman kuntien verotuloennusteen mukaan Kärkölen kunnan verotulot ovat 05/2025 ennusteessa vuonna 2025 noin 10,7 miljoonaa euroa. Vuodelle 2026 verotulojen on arvioitu olevan noin 11,0 miljoonaa euroa.

Kuntien valtionosuuksien esitetään kasvavan vuonna 2025, koska TE-palveluiden järjestäminen rahoitetaan kunnille uutena tehtävänä peruspalveluiden valtionosuuksissa laskennallista menolisäystä vastaavasti.

Valtionosuuksien korotus jää kuitenkin TE-uudistuksen lisärahoitustatarvetta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään pysyviä leikkauksia SOTE-siirtoon liittyvien takautuvasti vuosina 2025–2027.

Kuntaliiton laskelman mukaan Kärkölen kunnan valtionosuusien arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 891 000 euroa.

Kunnan suuret investoinnit saatiin valmiiksi vuonna 2024, johon perustuen lainamäärän kasvun ennakoitiin pysähtyvän. Kunnanvaltuusto päätti myöntää tekniselle lautakunnalle 750 000 euron lisämäärärahan vuoden 2025 talousarvioon Kärkölän Veden alavesisäiliön rakentamiseen, joka edellyttää uuden talousarviolainan nostamista vuoden 2025 aikana.

Edellä kuvattuu perustuen kunnan rahoitusmenojen arvioidaan kasvavan investointeihin tarvittavan lainarahoituksen ja ennusteisiin perustuvien korkomenojen kasvun takia.

Vuonna 2026 merkittävimmät talouden suunnittelun liittyvät tekijät ovat tuleviin valtionosuuksiin liittyvä epävarmuus ja Kunta- ja hyvinvointialan uuden työ- ja virkaehtosopimuksen kustanusvaikutukset.

Kunta on tehnyt valtiovarainministeriölle sotesiirtoeriin liittyvän oikaisuvaatiomuksen vuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksiin. Hallintoriita-asian käsittely on vielä kesken, joten vuosien 2024 ja 2025 sekä mahdollisesti suunnitelmavuosien valtionosuuksiin liittyy merkittävää epävarmuutta.

Yleinen kustannustason nousu ja kunta-alan sopimuskorotukset nostavat merkittävästi toimintakuluja. Kärkölän kunnalla on raskas velkataakka ja tulevana vuosina vuosikatteesta tulisi voida kohdentaa noin puoli miljoonaa euroa lainojen lyhennyksiin.

Kunnan toimialojen kannalta on keskeistä jatkaa määrätietoista kulukuuria ja niiden on välttämätöntä tunnistaa merkittäviä kustannussäästöjä välttämällä osaoptimoita. Kaikilla toimialoilla on tavoiteltavaa myös hakea keinoja toimintatuottojen lisäämiseksi.

Esittelijä	kunnanjohtaja Eija Liikamaa
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027 - 2028 taloussuunnitelman laadintaohjeet.
Päätös	Puheenjohtaja Toni Alander esitti, että korotetaan talousarvion laadintaohjeisiin kohtaan 3.2./Investoinnit vuosittaisen tason euromäärä seuraavasti: Tavoitteeksi asetetaan, että investointien vuosittainen taso on suunnitelmavuosina 1 000 000 euroa. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen puheenjohtajan korotusesityksellä investointien vuosittaiseen tasoon.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	toimialajohtajat
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 21.08.2025 § 59 136/02.02.00/2025	
Valmistelija	sivistysjohtaja petri.kakonen@karkola.fi puh. 044-770 2130

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta käsittelee syyskuun kokouksessaan toimialan vuoden 2026 palvelusuunnitelman, talousarvioesityksen ja strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet. Pykälän liitteenä on vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman laadintaohjeet.

Talousarvion laadintaohjeessa mainitaan mm. seuraavaa:

Kuntien tehtävät painottuvat kasvatus- ja opetuspalveluihin, joiden palvelutarpeen ennakoidaan laskevan syntyvyyden pienenemisen seurauksena. Hyvinvointipalvelujen tuottamisessa kunnan on perusteltua priorisoida lakisääteiset palvelut ja kehittää palvelujentoiminnan tuottoja.

Kunnan taloudellinen tilanne on edelleen heikko, jonka seurauksena säästötoimenpiteiden suunnittelu aloitetaan henkilökunnan ja luottamushenkilöiden kanssa elokuussa. Toimenpiteet sisältävät organisaatioon ja tehtäväkuviin tulevia muutoksia, jotka ovat jatkoa vuonna 2024 pidettyjen yt-neuvottelujen tavoitteiden toteutumiselle.

Toimintamenojen nousun tulee olla korkeintaan inflaation tasolla ja toimialojen tulee tunnistaa merkittäviä kustannussäästöjä välttäen osaoptimoiteja toiminnassa ja taloudessa.

Kaikilla toimialoilla on tavoiteltavaa myös kehittää toimintaa tuottojen lisäämiseksi.

Kunnanhallituksen 16.06.2025 § 138 pykälätekstissä manitaan mm. seuraavaa:

Yleinen kustannustason nousu ja kunta-alan sopimuskorotukset nostavat merkittävästi toimintakuluja. Kärkölän kunnalla on raskas velkataakka ja tulevana vuosina vuosikatteesta tulisi voida kohdentaa noin puoli miljoonaa euroa lainojen lyhennyksiin.

Esittelijä sivistysjohtaja Petri Kähkönen

Päätösehdotus Sivistys- ja hyvinvointilautakunta merkitsee tiedoksi vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027-2028 taloussuunnitelman laadintaohjeet.

Lautakunta käy lähetekeskustelun toimialan talousarviovalmistelun keskeisenä perusteena olevan palvelusuunnitelman laadinnasta huomioiden talousarvion laadintaohjeen keskeiset kirjaukset ja kunnanhallituksen 16.06.2025 § 138 pykälätekstin sekä toimialan palvelutuotannon laajan lakisääteisyyden ja perusopetuksen henkilöstön lukuvuoden 2025-2026 palkkausmääräysten kustannusvaikutuksen 31.7.2026 saakka.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin muutoksitta.

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto